

Sygn. akt VU 5130/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 listopada 2014 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Agnieszka Leżańska

Protokolant Cezary Jarocki

po rozpoznaniu w dniu 18 listopada 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku J. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o emeryturę

na skutek odwołania J. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 19.05.2014r. sygn. (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VU 5130/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 maja 2014 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił J. M. prawa do emerytury, z uwagi na brak 15- letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, a także z uwagi na fakt, iż wnioskodawca jest członkiem OFE i nie złożył wniosku o przekazanie tych środków na dochody budżetu państwa. Do pracy w szczególnych warunkach nie zaliczono okresów zatrudnienia w Zakładzie (...) od 30 września 1982 roku do 30 września 1986 roku oraz od 1 kwietnia 1988 roku do 30 września 1992 roku na stanowisku kierowca oraz od 1 października 1992 roku do 30 kwietnia 1996 roku na stanowisku kierowca-referent działu handlowego. Ponadto nie zaliczono okresu zatrudnienia od 20 czerwca 1996 roku do 31 grudnia 1998 roku w (...) T.

Od decyzji powyższej wnioskodawca J. M. złożył w dniu 2 czerwca 2014 roku odwołanie, wnosząc o jej zmianę przez zaliczenie do okresu pracy w warunkach szczególnych okresów od 31 września 1982 roku do 30 kwietnia 1996 roku na stanowisku kierowca samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony i od 20 czerwca 1996 roku do 30 kwietnia 2003 roku na stanowisku kierowca samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony. Wskazał ponadto, że w chwili przyznania emerytury środki zgromadzone na rachunku otwartego funduszu emerytalnego zamierza przekazać za pośrednictwem zakładu na dochody budżetu państwa.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, powielając w uzasadnieniu argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. M., urodzony w dniu (...) 1954 roku, złożył w dniu 30 kwietnia 2014 roku wnioski o emeryturę. Wnioskodawca jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego i nie złożył wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (dowód: wniosek o emeryturę k. 1-8 akt ZUS, raport z analizy konta k. 24 akt ZUS).

Na dzień 1 stycznia 1999 r. wnioskodawca udowodnił okres ubezpieczenia w rozmiarze 26 lat, 1 miesiąc i 8 dni, w tym **1 rok, 6 miesięcy stażu pracy w warunkach szczególnych** tj. okres zatrudnienia od 1 października 1986 roku do 31 marca 1988 roku na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony w Zakładach (...) w T. (dowód: decyzja z 19 maja 2014 roku k. 30 akt ZUS, odpowiedź na odwołanie – k. 3-4).

J. M. w okresie od 10 grudnia 1977 roku do 30 kwietnia 1996 roku był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w Zakładach (...) w T. Zakłady te zajmowały się produkcją, jak i sprzedażą, mebli sklepowych, mebli mleczarskich oraz mebli służących do wyposażenia mieszalni pasz. (...) te były sprzedawane na terenie całego kraju (dowód: świadectwo pracy z dnia 30 kwietnia 1996 roku k. 8 akt ZUS, zeznania wnioskodawcy protokół rozprawy z dnia 18 listopada 2014 roku nagranie od minuty 21.40 do minuty 26.10).

W angażach z dnia 31 września 1983 roku jaki i z dnia 11 czerwca 1983 roku stanowisko pracy wnioskodawcy było określane, jako kierowcy. Z dniem 1 października 1986 roku zostały mu powierzone obowiązki kierowcy R., powyżej 3,5 tony. Takie stanowisko zajmował do 31 marca 1988 roku. Dopiero w angażu dotyczącym nowej stawki wynagrodzenia od dnia 1 kwietnia 1988 roku, jego stanowisko zostało ponownie określone jako kierowca. W kolejnych angażach dotyczących nowej stawki wynagrodzenia jego stanowisko określane było jako kierowca.

Z dniem 1 lipca 1992 roku zostały mu powierzone obowiązki kierowcy – referent działu handlowego w wynagrodzeniem miesięcznym w systemie prowizyjnym tj. z prowizją od sprzedaży za miesiąc poprzedni. Na tym stanowisku pracował do końca zatrudnienia (dowód: angaże k. 14-21 w aktach osobowych, zeznania wnioskodawcy protokół rozprawy z dnia 18 listopada 2014 roku nagranie od minuty 21.40 do minuty 26.10.).

Wnioskodawca w początkowym okresie zatrudnienia pracował jako kierowca samochodów dostawczych o małych gabarytach tzn. o ciężarze całkowitym nie przekraczającym 3,5 tony. W 1982 roku zdobył uprawnienia do kierowania samochodami ciężarowymi o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony i wówczas to powierzono mu obowiązki kierowcy R., tj. samochodu ciężarowego o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Wnioskodawca tym samochodem rozwoził po terenie całego kraju wyprodukowane przez Spółdzielnię meble. Ponadto do obowiązków wnioskodawcy należało również wykonanie załadunku i rozładunku towaru. Wnioskodawca był obecny podczas ładowania mebli przez brygady załadunkowe, które pracowały przy użyciu wózków widłowych. J. M. czuwał nad prawidłowym wykonaniem załadunku, ustawiał w miarę możliwości załadowany towar już wewnątrz samochodu i zabezpieczał go, aby się nie przewrócił w trakcie jazdy. Wnioskodawca również czynnie uczestniczył przy rozładowaniu wagonów kolejowych, którymi były przywożone materiały do produkcji mebli.

W 1992 roku, w związku z przekształceniami, jakimi uległy Zakłady (...), kierowcom samochodów ciężarowych zostały powierzone dodatkowe obowiązki związane z dokonywaniem zleconych zakupów towarów oraz sprzedażą wyprodukowanych w zakładach mebli. Wnioskodawca wówczas dodatkowo pracował jako referent działu handlowego. Po dostarczeniu wyprodukowanych mebli do miejsca docelowego, w drodze powrotnej robił zakupy towarów potrzebnych do produkcji. Wówczas to płacił za te towary wcześniej pobraną gotówką, podpisywał faktury zakupu. Ponadto czynnie uczestniczył w sprzedaży wyprodukowanych towarów, bowiem z racji ilości sprzedanego towaru otrzymywał prowizję (dowód: zeznania świadka B. Z. protokół rozprawy z dnia 18 listopada 2014 roku nagranie od minuty 12.30 do minuty 15.06, zeznania świadka M. S. protokół rozprawy z dnia 18 listopada 2014 roku nagranie od minuty 15.23 do minuty 18.35, zeznania wnioskodawcy protokół rozprawy z dnia 18 listopada 2014 roku nagranie od minuty 21.40 do minuty 26.10, angaże k. 20-21 akt ZUS).

J. M. w okresie od 20 czerwca 1996 roku do 30 kwietnia 2003 roku był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością (...) w T. na stanowisku kierowcy międzynarodowego. Wówczas to pracował wyłącznie jako kierowca samochodów ciężarowych marki (...) i M., tj. samochodów ciężarowych o dopuszczalnej masie całkowitej 24 tony. Innych prac wnioskodawca nie wykonywał (dowód: świadectwo pracy z dnia 30.04.2003 roku k. 10 akt ZUS, zeznania świadka A. S. protokół rozprawy z dnia 18 listopada 2014 roku nagranie od minuty 18.53 do minuty 20.25, zeznania wnioskodawcy protokół rozprawy z dnia 18 listopada 2014 roku nagranie od minuty 21.40 do minuty 26.10).

Wnioskodawcy nie zostały wystawione świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (okoliczność bezsporna).

Sąd Okręgowy dokonał oceny dowodów i zważył, co następuje:

odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2013r. poz. 1440 ze zm) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2).

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem. Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia).

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną między stronami było przede wszystkim ustalenie, czy wnioskodawca posiada wymagany 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. zakwestionował szczególne warunki pracy wnioskodawcy w okresie zatrudnienia w Zakładzie (...) w T. oraz w okresie zatrudnienia w spółce z o.o. (...) w T.

Organ rentowy podniósł, iż zgromadzona dokumentacja pracownicza w postaci angaży pozwala z całego okresu zatrudnienia wnioskodawcy tj. z okresu od 10 grudnia 1977 roku do 30 kwietnia 1996 roku zaliczyć do pracy w warunkach szczególnych tylko okres od 1 października 1986 roku do 31 marca 1988 roku kiedy wnioskodawca

pracował jako kierowca R.. Natomiast w pozostałych okresach wnioskodawca wykonywał prace kierowcy oraz pracę kierowcy referenta działu handlowego, a praca na tych stanowiskach nie jest pracą w warunkach szczególnych.

Na wstępie wskazać należy, że wprowadzie stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), okresy pracy w warunkach szczególnych, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy. Należy jednak wskazać, że z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach szczególnych miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Brak zatem takiego świadectwa lub jego zakwestionowanie przez organ rentowy, nie wyklucza dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego.

Skoro wnioskodawca nie dysponował świadectwem pracy w szczególnych warunkach, to na nim zatem spoczywał ciężar wykazania, że taką pracę wykonywał w okresie wskazanym w odwołaniu tj. w okresie od 31 września 1982 roku do 30 kwietnia 1994 roku.

Charakter pracy wnioskodawcy w Zakładzie (...) w T., Sąd ustalił na podstawie zeznań świadków: B. Z. oraz M. S., a także wnioskodawcy. Z zeznań tych wynika, że podstawową pracą wnioskodawcy była praca kierowcy samochodu ciężarowego marki R., którym przewoził na terenie całego kraju produkowane w Zakładzie meble. Z zeznań tych jednak wynika również, w tym przede wszystkim z zeznań samego wnioskodawcy, iż oprócz obowiązków kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 ton, a więc oprócz wykonywania prac, które są pracami w warunkach szczególnych wymienionym w wykazie A, dział VIII poz. 2, stanowiącym załącznik do ww. rozporządzenia, wykonywał również prace, które takiego charakteru nie miały. Wnioskodawca uczestniczył bowiem aktywnie z procesie załadunkowym i rozładunkowym przewożonych towarów, a także materiałów potrzebnych do ich produkcji. Ustawiał i przesuwiał towar wewnątrz samochodu, aby w trakcie podróży np. nie przewrócił się. Ponadto od 1 lipca 1992 roku nałożono na niego obowiązki referenta działu handlowego. Jako referent tego działu wnioskodawca podczas każdego rozwożenia towaru, w drodze powrotnej dokonywał zakupów materiałów potrzebnych do produkcji. W tym celu, przed wyjazdem, pobierał z zakładu gotówkę, a u sprzedawcy kupował towar, płacił za niego, podpisywał faktury. Do obowiązków wnioskodawcy należało również działalność handlowa w zakresie sprzedaży produkowanych w Zakładach mebli. Powyższe wynika jednoznacznie z treści angażu m.in. z dnia 6 lipca 1992 roku (k. 20 akt ZUS), bowiem zgodnie z angażem wnioskodawca miał uzyskiwać również prowizję od sprzedaży za miesiąc poprzedni. Musiał więc wykonywać nie tylko same prace kierowcy, ale musiał czynnie i aktywnie uczestniczyć w procesie sprzedaży.

Należy podkreślić, że prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym jest przywilejem w stosunku do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym. Tym samym przepisy regulujące nabywanie prawa do tego szczególnego świadczenia emerytalnego muszą być interpretowane ściśle, a ustalenia dotyczące faktu wykonywania pracy w warunkach szczególnych muszą być precyzyjne i nie budzące wątpliwości. Oznacza to w niniejszej sprawie niedopuszczalność dokonywania rozszerzającej wykładni przepisów dotyczących prac kierowców samochodów ciężarowych o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony (wykaz A dział VIII pkt 2), przez zaliczanie do nich prac wykonywanych przez wnioskodawcę w czasie kiedy nie prowadził samochodu ciężarowego marki R., tylko wykonywał wszystkie czynności związane ze sprzedażą i zakupem towarów, a także czyste prace załadunkowe.

W judykaturze ugruntowane jest stanowisko, że nie jest dopuszczalne uwzględnianie do okresów - wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu - pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymaganej do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym - innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2008 r., II UK 306/07, postanowienie Sądu Najwyższego z 16 października 2012r., I UK 287/12).

Materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie pozwala zatem na poczynienie ustalenia, że wnioskodawca w całym wskazanym w odwołaniu okresie od 30 września 1982 roku do dnia 30 kwietnia 1992 roku wykonywał prace w warunkach szczególnych. Oprócz bowiem prac, które szkodliwie wpływały na jego zdrowie (kierowca samochodu ciężarowego o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony), wykonywał także prace w ramach obowiązującego go 8-godzinnego czasu pracy, które takiego charakteru nie miały (pobieranie pieniędzy, płacenie za towar, podpisywanie i wystawianie faktur, załadunek i rozładunek).

Dokonując natomiast ustaleń w zakresie rodzaju prac wykonywanych przez wnioskodawcę w "R." Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w T., Sąd oparł się na dokumentach oraz na korespondujących z nimi zeznaniach wnioskodawcy oraz świadka A. S.. Należy podkreślić, że świadek ten był przełożonym wnioskodawcy, bowiem pracował jako kierownik bazy transportowo-spedycyjnej, a zatem dysponuje bezpośrednią i szczegółową wiedzą na temat wykonywanej przez niego pracy. Świadek potwierdził, że w całym okresie zatrudnienia w spółce "R." wnioskodawca pracował w pełnym wymiarze czasu pracy jako kierowca samochodu ciężarowego marki M. i (...) pracując jako kierowca międzynarodowy i innych prac nie wykonywał. Świadek ponadto wskazał, że samochody te były samochodami o dopuszczalnej masie całkowitej 24 tony.

Prace na stanowisku kierowcy samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony są pracami zaliczonymi przez ustawodawcę do prac w szczególnych warunkach zgodnie z wykazem A, działem VIII pkt 2 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku.

Zważywszy, że to nie nazwa stanowiska pracy decyduje o szczególnych warunkach zatrudnienia, ale faktycznie wykonywane obowiązki, a wnioskodawca w okresie zatrudnienia w spółce "R.", poza obowiązkami kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 innych obowiązków nie miał, Sąd zaliczył mu okres zatrudnienia od 20 czerwca 1996 roku do 31 grudnia 1998 roku do okresu pracy w warunkach szczególnych. Jednak ten okres wraz z okresem uznanym przez ZUS w wymiarze 1 roku i 6 miesięcy, nie daje wnioskodawcy 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., orzekł jak w sentencji.